

M.A. (SANSKRIT) Semester - 1 (CBCS) Examination

Jan/Feb.-2022 [NEW COURSE]

ALANKARSHASHTRA: KAVYAPRAKASH & SAHITYADARPANA(ELECTIVE)

Time: 1:30 Hours

Marks: 42

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

- પ્રશ્ન.૧ કોઈપણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ જરૂરી નોંધ સાથે કરો. (૧૪)
Translate any two paragraphs with the required notes.
૧. ત ઇમે ત્રયોદકવતઃ સારસ્વત્ આભાસિક ઔપદેશિકશ્ચ।
જન્માન્તર સંસ્કાર પ્રવૃત્ત સરસ્વતી કૌ બુદ્ધિમાન્સારસ્વતઃ। ઇહ જન્માભ્યાસાદભાસિતભારતીક આશાર્યબુદ્ધિરાભ્યાસિકઃ। ઉપદેશિત (રા) દર્શિતવાચ્ચિભો દુર્બુદ્ધિશૈદેશિકઃ।
 ૨. અન્વથા 'દેવદત્તો ગ્રામ યાતી' તિ વાક્યે તદભૂત્યસ્યતદનુસરણરૂપ વ્યંગયાવગતેરપિ કાવ્યત્વં સ્યાત્ 'અસ્તિત્વ' તિ ચદ નઃ રસવત્ એવ કાવ્યત્વાદગકારત્। કાવ્યસ્યપ્રયોજનં હિ રસાસ્વાદમુખપિણ્ડદાન દ્વારા વદશાસ્ત્રાદિ વિમિખાનાં સુકુમારનતીનાં રાજપુત્રીહીનાં વિનયાના રામાદિવતપ્રવર્તિતવ્યમ્ ન રાવણાદિવદિત્યાદિકૃત્યા કૃત્ય પ્રવૃત્તિનિણુત્યુપદેશ ઇતિ ચિરન્તે નૈરષ્ણુક્તત્વાત્।
 ૩. વાક્યં રસાત્મકં કાવ્યમ્। રસસ્વરૂપં નિરુપચિષ્ણામઃ। રસ એવાત્મા સારરૂપતયા જીવનાધાતાકા યસ્ય। તેને વિના તસ્ય કાવ્યત્વાભાસ્ય પ્રતિપાદિતત્વાત્। 'રસ્યતે ઇતિ રસઃ' ઇતિ વ્યુત્પત્તિયોગા ભાવતદાભાસાદયોડપિ ગૃહ્યન્તે।
 ૪. ઇતિ ચેતધાસપ્યયુક્તમ્ તથાહિ તયોઃ કાવ્યસ્વરૂપેણા ભિમતયો રસોડાસ્તિ, નવા નાસ્તિ ચટણાવત્ત્વમપિ નાસ્તિ; ગુણાનાં તદન્વય વ્યતિરેકાનુવિધાયિત્વાત્। અસ્તિ ચત કથં નોક્તં 'રસવન્ત' દિત્તિ વિશેષણમ્। ગુણવત્વાન્યથાડનુદ પ્રત્યેતસમભ્યતે યુક્તમ્ 'ન સગુણા' વિતિ; નહિ 'પ્રાણિમન્તો દેશા' કેનાચ્યુચ્યત।
- પ્રશ્ન.૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
Explain any two of the following with context.
૧. ઇષાં ભેદા યથાયોગં વેદિતચ્યાશ્ચ પૂર્વવત્।
 ૨. ઉત્કર્ષ હેતવઃ પ્રોક્તા ગુણાલંકારરીતયઃ।
 ૩. દોષાસ્તસ્યાપકર્ષકાઃ।
 ૪. જ્ઞાનસ્ય વિષયોહ્યન્યઃ ફલમન્યદુદાપિતમ્।
- પ્રશ્ન.૩ કાવ્યશાસ્ત્રમાં મમ્મટના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. (૧૪)
Discuss the contribution of મમ્મટ in Sanskrit poetics.
- પ્રશ્ન.૪ 'વાક્યં' રસાત્મકં કાવ્યમ્। ચર્ચા કરો. (૧૪)
- પ્રશ્ન.૫ કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
Write short note any two.
૧. આચાર્ય મમ્મટસ્ય વિદ્વતા।
 ૨. વિશ્વનાથનિર્દિષ્ટાનિ કાવ્યફલાનિ।
 ૩. સાહિત્યદર્પણસ્ય મડ્ગલાચરણમ્।
 ૪. આચાર્ય વિશ્વનાથસ્ય જીવનમ્।
